

Nieuwsbrief WBG Waalwijk

Tiende jaargang, nummer 4 2019

Weidevogelbeschermingsgroep Waalwijk
werkzaam in de gemeenten Waalwijk en Heusden
onder begeleiding van het Brabants Landschap

Coördinatoren: Harry Keijzer
tel. 06-14577845
hgkeijzer@gmail.com

Henk Bergmans
tel. 0416-338856
h.th.bergmans@home.nl

9 juli 2019

Het weidevogelseizoen 2019 is al weer voorbij.

Veruit het merendeel van onze 34 leden behoort tot de senioren, dus er zijn allicht links en rechts wat gezondheidshaperingen. Ondanks dat, hebben we toch allemaal een aandeel kunnen leveren in onze weidevogelbeschermingsactiviteiten en dus bijgedragen aan het seizoenresultaat 2019.

Met de nieuwsbrieven hebben we jullie op de hoogte kunnen houden van de activiteiten en perikelen van onze afzonderlijke groepen en van de totale groep. Zoals gebruikelijk doen we dat ook met deze vierde en laatste brief van dit seizoen, waarbij we ons natuurlijk vooral richten op het eindresultaat.

Omdat enkele groepen pas in de loop van de afgelopen week het broedsucces van de laatste Kievitslegsels konden noteren op de 'Boerenlandvogelmonitor', is deze brief een beetje aan de late kant in vergelijking met vorig jaar. Maar dankzij de vlotte eindcontrole van de ingevoerde en verwerkte gegevens door Antoon Muskens, is het eindplaatje van dit seizoen nu toch al beschikbaar.

We hebben wat het weer betreft een vrij normaal jaar gehad. Het einde van de eerste legselronde was wel wat aan de droge kant. Daarna hebben we gelukkig enkele overvloedige regenbuien gehad. Vervolgens is het weer vrij droog gebleven. Maar de gewassen hebben er zo te zien tot nu toe niet veel van geleden.

Vonden we in 2017 231 nesten en in 2018 213 stuks, nu zaten we daar met 220 legsel net tussen in. Hierbij moet wel opgemerkt worden dat dit vooral te danken is aan het resultaat van groep 2 van Ad Hooijmaijers, die aan de westkant van Waalwijk opereert. Daar, is nog steeds een stijgende lijn in het aantal legsels te constateren. Voor de oostkant van Waalwijk en Heusden is al sinds enkele jaren sprake van een terugval. Verderop in deze nieuwsbrief komen we op de aantallen terug maar ook op de aspecten verlies- en uitkomstpercentage.

We kunnen ook dit jaar terugzien op een goede samenwerking met onze agrariërs. Het is fijn om te zien dat zij, en ook de loonwerkers, in toenemende mate daadwerkelijk het beschermingswerk ondersteunen.

Aan het einde van het seizoen geeft het natuurlijk ook een goed gevoel om her en der jonge vogels te zien. Heel recent waren er op de Gorseweide, nog Kieviten met pullen te zien en ook een gele kwikstaart en een grasmus met meerdere jonge vogels. Op een

weiland aan de noordkant van de Gorseweide zat ook een groep van 11 wulpen, waaronder jonge vogels, wellicht ook het drietal dat hier al eerder werd waargenomen. Hierna gaan we nader in op de resultaten van onze zeven afzonderlijke groepen en het totaalresultaat. Waar getallen tussen haakjes ( ) geplaatst zijn, betreft het de gegevens van vorig jaar.

Resultaten

Groep 1 o.l.v. Antoon Muskens

In de Buitenpolder van Baardwijk vond deze groep in totaal 53 (42) nesten. Na het dipje van vorig jaar, weer bijna net zoveel als in 2017. Een mooi aantal, zeker gezien het feit dat de industrie hier weer meer terreinen in gebruik heeft genomen en het zoekgebied dus weer kleiner is geworden. Er kon hier dit jaar geen contract afgesloten worden voor uitgestelde bewerking tot 15 mei. Wie weet lukt dat in de toekomst wel weer eens.

Antoon en zijn mensen vonden 49 legsels van de kievit, 1 Canadese gans, 1 wilde eend en 2 scholeksters. Er gingen hier 3 kievitslegsels verloren, 2 door werkzaamheden en 1 door verlating. Ook het nest van de Canadese gans ging door werkzaamheden verloren. Alle andere nesten leverden jongen op. Het uitkomstpercentage was vorig jaar 86%, nu zelfs 92%. Mooie score voor de groep en de agrariërs.

Er werden gedurende het seizoen weinig andere akker- en weidevogels waargenomen, behalve dan natuurlijk de in eerdere brieven genoemde patrijs.

Gebied groep 1

Foto's (ook van de andere gebieden) Marjan Keijzer

Groep 2 o.l.v. Ad Hooijmaijers

Op het werkterrein van deze groep, aan de westkant van Waalwijk tussen het industrieterrein en de Capelsche Haven, werden totaal 74 (62) legsels gevonden, bijna 20% meer dan vorig jaar. Zo'n hoge score is nog nooit door één van onze groepen gehaald. Geweldig, en ook fijn om met zoveel vondsten te kunnen werken! De groep heeft de indruk dat de score nog hoger had kunnen zijn, maar het lukte niet een aantal andere potentieel goede percelen in hun zoeken te betrekken. Er werden 71 nesten van de kievit en 3 scholeksterlegsels gevonden. Hiervan kwam 70% (52 stuks) uit, (49x van de kievit en 3x scholekster). Er gingen 22 kievitsnesten verloren, 13 door predatie, 5 door

werkzaamheden en 4 door verlating. De groep spotte dit seizoen naast diverse andere akker- en weidevogels, reeën en hazen ook een slechtvalk.

Gebied groep 2

Groep 3 o.l.v. Henk Pijnappels

De groep begon na de tegenslagen van de afgelopen twee jaren (heel veel predatie) ook dit jaar weer vol goede moed op de percelen van boer Kuypers tussen de Provinciale weg en de Bergsche Maas in Doeveren. In de vorige nieuwsbrief maakten we al melding van hun ervaringen, maar voor het totaalbeeld van dit seizoen, herhalen we het toch nog maar een keer.

Zij vonden tussen de Provinciale weg en de Bergsche Maas in totaal 13 (21) nesten, allemaal van de Kievit. Henk Pijnappels schrijft hier het volgende over:

“Na een rampzalig einde van de eerste ronde - de 8 gevonden nesten waren allemaal door vos(sen) gepredeerd - was onze hoop gevestigd op de 2e ronde. We vonden op 14 mei 5 legfels (met 3 x 4 en 2 x 2 eieren; dus vrij nieuw). De boer had de weken daarna geen activiteiten op het land gepland en dus deden we onze inspectieronde 2 weken later op 28 mei. Bij aankomst zagen we vlak langs de weg een Kievitenechtpaar in heftige strijd gewikkeld met een kraai die blijkbaar iets had ontdekt in het bermgras. De kraai wint en ‘n pul van het echtpaar maakt zijn eerste en enige vlucht, in de klauwen van de

Gebied groep 3

kraai. Meer pullen zijn er niet. Pa en ma kievit druipen af.

Onze inspectie daarna leverde geen nieuwe nesten op en de 5 gemarkeerde nesten waren leeg. Geen sporen van uitgekomen eieren, geen schalen rond het nest. Conclusie: kraaien, hier rijkelijk aanwezig, zijn met de eieren aan de haal gegaan.

Samenvattend: Dit jaar nog 13 legsels gevonden waar het er ooit meer dan 30 waren.

Alle 13 gepredeerd. Waar die ene pul vandaan kwam weten we niet maar feit is wel dat onze akkers dit jaar geen nieuwe weidevogels hebben opgeleverd”.

Helaas een weinig bemoedigend verhaal van Henk over de ervaringen van zijn groep.

Groep 4 o.l.v. Sonja van de Hurk

Op het westelijke deel van het Herptsche Veld vond deze groep 13 (32) kievitsnesten. Het geringe aantal dit jaar staat vermoedelijk in verband met de teelt van vele hectares wintertarwe. In maart was dit gewas al zodanig uitgestoeld/gegroeid dat het voor de kievit niet meer tot nestelen uitnodigde. Vorig jaar kwamen er nog drie kievitslegsels uit, dit jaar niet één, score hier dus ook 0%. Hier is, net als bij groep 3, ook sprake van predatie. Aanvankelijk werd gedacht aan eierrapers, maar na de laatste ervaringen (o.m. een aangevreten ei) gaan de gedachten uit naar de vos. Op deze manier vergaat je de lust om verder te gaan, merkt Sonja op.

Gebied groep 4

Groep 5 o.l.v. Stans van Dongen

Op percelen langs de Overstortweg, de Ookweg en op het oostelijke deel van het Herptsche Veld werden 25 (12) nesten gevonden. Dit benadert weer het aantal uit 2017. Het ging om 24 kievitslegsels en één scholeksternest. Hiervan zijn 12 kievitslegsels uitgekomen. De anderen zijn verloren gegaan. Er is één legsel mislukt door verlaten en één door werkzaamheden. Het scholeksternest en 10 kievitsnesten zijn gepredeerd, erg veel (44%). Dit was vooral het geval op het Herptsche Veld, in de nabijheid van de percelen van de groep van Sonja, waar ook volop gepredeerd werd. Hier werden een koppeltje patrijzen en enkele gele kwikstaarten gezien, van deze laatste de afgelopen week zelfs een koppeltje met zeker 5 jongen.

Gebied groep 5

Groep 6 o.l.v. Henk Bergmans

Op het noordelijke deel van de Gorseweide werden 24 (16) nesten gevonden, te weten: 21 van de Kievit en elk één van de wilde eend, scholekster en wulp. Van deze legsels zijn er 20 uitgebroed. Vier Kievitslegsels gingen verloren, 2 door werkzaamheden en 2 door verlaten. Eén en ander levert een uitkomstpercentage op van 83 (vorig jaar 44%), heel mooi. De vorig jaar aan het einde van het seizoen uitgesproken wens: 'meer legsels en een hoger uitkomstpercentage' is dus bewaarheid. Op dit deel van de Gorseweide werden naast weidevogels en hazen ook de patrijs, rietgors, roodborsttapuit, gele en witte kwikstaart en grasmus gespot. Het wulpenpaar dat hier broedde is nog meerdere keren gezien in gezelschap van één jong.

Gebied groep 6

Groep 7 o.l.v. Dick Pol

Op het zuidelijke deel van de Gorseweide werden 22 (28) nesten gevonden. Dus hier wat minder legsels dan vorig jaar. Het waren er 20 van de Kievit, 1 van de scholekster en 1 van de wulp. Deze 22 legsels zijn allemaal uitgekomen. Dat is wel heel bijzonder! We kunnen ons niet herinneren dat dit bij ons eerder is voorgekomen. Het wulpenpaar hier werd ook meerdere keren met kroost (2 jongen) gesignaleerd. Dick liet de afgelopen week weten dat er nog steeds Kieviten alarmeren, dus ook dat is een goed teken.

In het gebied werden lopende het seizoen ook de volgende vogels gesignaleerd: patrijs, witte en gele kwikstaarten en de ooievaar.

Gebied groep 7

Eindplaatje van het seizoen 2019

We hadden dit jaar wat het weer betreft niet te klagen. De akkers waren voor ons en de boeren over het algemeen goed begaanbaar. Toen het te droog werd (was) vielen er tot vreugde van de boeren en de weidevogels een paar flinke buien. De temperaturen waren over het algemeen ook goed. Nu, aan het einde van ons weidevogelseizoen, staan de gewassen er goed bij en valt er af en toe nog wat regen. Hopelijk leidt één en ander tot goede oogsten.

Door onze inzet en de medewerking van onze agrariërs komen we tot het volgende totaalresultaat. Samen vonden we 220 (213) nesten verdeeld over vijf vogelsoorten. In onderstaand staatje het totale beeld.

Totaaloverzicht

Soorten 2018	Totaal	Uit	Niet uit	% uit	Pred.	Werk	Verlaten
Canadese gans	1		1	0	0	1	0
Kievit	207	144	63	65,5	45	10	8
Scholekster	8	7	1	87,5	1	0	0
Wilde eend	2	2		100	0	0	0
Wulp	2	2		100	0	0	0
Totaal	220	155	65	70,5%	46	11	8
% van bekend resultaat		70,5	29,5		20,9	5,0	3,6

We vonden dit jaar met 207 kievitsnesten er wat meer dan vorig jaar (188), maar nog niet zoveel als in ons beste kievitsjaar, 2017. Toen waren het er 213. Het aantal nesten van de wulp was net als vorig jaar twee. Het aantal scholeksternesten is 8, twee minder dan vorig jaar. De andere legsels betroffen die van de Canadese gans (1) en wilde eend (2). Het totale aantal legsels is met 7 toegenomen.

Vorig jaar hadden we een laag uitkomstpercentage, nog geen 57%, dus 43% verlies. Dat werd toen vooral veroorzaakt door predatie (25%) en werkzaamheden (13%) We hebben daar met behulp van Anja Popelier, met haar adviezen en suggesties, het nodige aan proberen te doen. De predatieverliezen ontstonden toen vooral in de zoekgebieden van de groepen 3 en 4. We zagen hier de kraai als grote boosdoener. Het verlies door werkzaamheden was vooral hoog in het gebied van groep 2 en in mindere mate bij groep 6. Hier gold als excuus dat deze twee groepen met nieuwe boeren te maken hadden en een goede afstemming tussen boeren en vrijwilligers tijd vraagt.

Gelukkig ligt het uitkomstpercentage dit jaar net boven de 70%, het percentage dat noodzakelijk geacht wordt om de populatie op peil te houden. Maar het betekent nog altijd bijna 30% verlies. De verliezen door werk (5,0) en verlaten (3,6) zijn vrij laag en normaal, hulde voor de groepen 2 en 6! Het predatieverlies is weliswaar gedaald van 24,9 naar 20,9%, maar helaas nog aan de hoge kant. Ondanks hun inspanningen hebben de groepen 3 en 4, maar ook 5, de predatie in hun gebiedjes geen halt kunnen toeroepen. Ze hebben er alles aan gedaan, maar het mocht niet baten. De kraai en vos waren winnaar, heel frustrerend!

Hieronder nog een overzichtje met de resultaten van de afzonderlijke loopgroepjes. Dit jaar ook weer gemiddeld ongeveer 30 legsels per groep.

	Legsels	uit	Niet uit	predatie	werk	verlaten
1. Antoon	53	49	4		3	1
2. Ad	74	52	22	13	5	4
3. Henk P.	13	0	13	13		
4. Sonja	9	0	9	9		
5. Stans	25	12	13	11	1	1
6. Henk B.	24	20	4		2	2
7. Dick	22	22				
Totaal	220	155	65	46	11	8
Percentages	100	70,5	29,5	20,9	5,0	3,6

Cijfers per groep 2019

En verder.....

Vakantie en evaluatieavond

Ook dit jaar houden we weer onze evaluatieavond. Vermoedelijk half september. Een nader bericht hierover volgt nog. We hopen jullie daar allemaal gezond en wel aan te treffen. Daarnaast wensen we iedereen hele goede zomermaanden en voor zover (nog) aan de orde een heel goede vakantie!

9 juli 2019, Henk Bergmans en Harry Keijzer